

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Δραχμάς 7.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Φρ. Χρ. 8

Διαχειριστής: Σ. ΒΕΛΛΗΣ

ΕΤΟΣ Ε' — ΑΡΙΘΜΟΣ 169

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πάσαν αἰτησίαν :

“ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ”, ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῆ 3 Ἀπριλίου 1910

Ἡ « ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ » διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ἑλπίδος καὶ ὑπεύθυνος

ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ

Ε. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ — Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ

Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

Ἡ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΡΟΥ

“ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ”

ΥΠΟ Κ. Χ. ΒΟΥΡΝΑΖΟΥ

Υφηγητοῦ τῆς Πολ. Οικονομίας καὶ δικηγόρου

Ἰκανὴ κατάχρησις τοῦ ὅρου « Κοινωνιολογία », κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, ἔλαβε καὶ λαμβάνει χώραν πρῶτον τε τῶ ἡμερησίου καὶ τῶ περιοδικῶ τύπῳ, ἐπιταθεῖσα δυστυχῶς παρὰ δεινῶν ἐπιστημόνων συζητούντων ἐν τῇ « Δικαιοσύνη » τὰ αἴτια καὶ τὰς συνεπείας μιᾶς ἐξεγέρσεως μερίδος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας (τοῦ στρατοῦ) κατὰ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς (τῶν κυβερνήσεων τῆς χώρας ἡμῶν). Ὁμιλῶ περὶ ἐξεγέρσεως, διότι ἀσφαλῶς οὐδεὶς θὰ δυνήθη νὰ ἀμφισβητήσῃ, ὅτι οὔτε προὔκειτο, οὔτε πρόκειται περὶ ἐπαναστάσεως, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον περὶ « κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως »!

Οὐδόλως προτίθεμαι νὰ παρέμβω εἰς διαμάχην τρίτων ἀυτόκλητος· φρονῶ ὅτι μόνον ἡ δεσποτεία καὶ ἀναγνώρισις τῆς ἀληθείας, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, με ἠνάγκασε νὰ προῶ εἰς τὴν περὶ τὴν κλάμψ διατύπωσιν τῶν ὀλίγων τούτων. Πλὴν τῆς καθημερινῆς κατάχρησεως τοῦ ὅρου « Κοινωνιολογία », εἰς τὴν ὁποίαν, μὴ ἔτι ὀργανωμένην ἐπιστήμην, προσπαθοῦσι νὰ ἀποδώσωσι πᾶν ὅ,τι δὲν δύναται νὰ λυθῇ ὑπὸ τῶν ἐτέρων ἠθικοπολιτικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τῆς μόνης ὀργανωμένης κοινωνικῆς ἐπιστήμης, ἣτις καλεῖται « Πολιτικὴ Οἰκονομία », ἀφορμὴν μοι ἔδωκε φράσις τις τοῦ ἀξιότιμου φίλου μου καὶ συναδέλφου κ. Ν. Μοσχολάκη, καθ' ἣν « ὁ ὅρος *sociologie* καὶ *sociologique* » κρεῖττον μεταδίδεται καὶ ἀνταποκρίνεται διὰ τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως « πολιτικῆς », καὶ κατὰ συνέπειαν πολιτειολογία! Ἐἴνε ἡ παλαιὰ γνώμη τοῦ Courcelle-Seneuil, ἐπιθυμοῦντος τοῦ αὐτοῦ περὶ οὗ διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ γνωστοῦ ὅρου ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου « Πολιτειολογία ». Ἡ γνώμη ἐκείνη τοῦ φίλου συναδέλφου καὶ νομομαθοῦς, εἴνε τελείως ἐσφαλμένη οὐδὲ καὶ ἄλλως ἀνταποκρινόμενη πρὸς τὰ πράγματα καὶ τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ πολιτειολογία, ἠθικοπολιτικὴ ἐπιστήμη ὀργανωμένη ὡσαύτως, καθορᾷ πᾶσαν κοινωνίαν καὶ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς, μόνον ἀπὸ ἀπόψεως Κράτους, καὶ τὸ Κράτος ἴσως θεωρεῖ τότε ὡς ὁ *Treitschke*, ἀλλὰ ἐν τῷ ὁμοῦ καὶ ἐξωτερικῶ κοινῶ αὐτοῦ βίῳ, ὅποτε καὶ δικαίως ἴνα μετὰ τοῦ Mohl εἴπω, δὲν καταλείπεται χωρὶς ἕτερος διὰ τὸν κύκλον τῆς κοινωνίας. Ἀλλὰ τοῦτο βεβαίως δὲν θὰ ἠθέλησέ ποτε νὰ ἐννοήσῃ ὁ κ. Μοσχολάκης.

Ὅταν, ἀληθῶς τὸ Κράτος, προήχθη ἐκ προγενεστέρων κοινωνικῶν ἀγώνων, εἴνε ἀπολύτως ἀναμφισβήτητος ἡ ἐκδοχὴ, ὅτι ἡ πολιτικὴ, ἐν γένει, ἐπιστήμη μετὰ τῆς πολιτειολογίας δύναται νὰ ἐρευνητῶν καὶ σπουδάζωνται ὡς μέρος τῆς « Κοινωνιολογίας » κατὰ τὴν μοναδικὴν φιλοσοφικὴν αὐτῆς μέθοδον τῆς ψυχολογίσεως καὶ ψυχογενέσεως τῶν γεγονότων τὰ ὁποῖα παρήγαγον τοιαύτην ἢ τοιαύτην πολιτικὴν κίνησιν, ἀλλ' οὐδέποτε ἡ ρηθεῖσα πολιτικὴ ἐπιστήμη δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ ἢ νὰ ἀποκλείσῃ τὴν Κοινωνιολογίαν, ἢ καὶ νὰ συνταυτισθῇ πρὸς αὐτήν.

Ἐὰν ἡ πολιτικὴ ἐπιστήμη, θεωρηθῇ ὡς ἐφηρμοσμένη κοινωνιολογία, ἔπερ ἐπόθησαν οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς ἀπὸ τοῦ *LeTourneau* μέχρι τοῦ *I. B. Say*, καὶ πάλιν δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ τὴν ἐννοίαν τοῦ εὐρέως ὅρου « κοινωνιολογία ». Δὲν εὐρίσκω δ' ἐπὶ τούτου πρακτικώτεραν ὑποστήριξιν ἐκείνης ἢν μᾶς παρέχει ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Graz κληρονομητὴς *Gumplovitz* (*Soziologie und Politik* § 36 Λειψία 1892), ἢν παραθέτω. « Ὡς διδασκαλὶα λέγει (σ. 104) περὶ τῶν τάσεων καὶ κινήσεων τῶν κοινωνικῶν μονάδων, ὁμάδων ἢ κοινοτήτων, ἔχει ἡ κοινωνιολογία τὴν ἀξίαν διὰ τὴν **πρακτικὴν πολιτικὴν**, ὅτι ἐρευνᾷ τὴν φυσιολογικὴν καὶ ἐντεῦθεν ἀναγκαστικὴν καὶ ἀναπόφευκτον πορείαν τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, καὶ ὑποδείκνυσι διὰ τούτου εἰς τὸν πολιτικὸν ἢ δημοσιολόγον τὴν ὁδόν, ἣν ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ προσβληθῇ ὑπὸ τῶν φυσιολογικῶν ρευμάτων ».

Τὰ θέματα τῆς συγχύσεως τῆς Κοινωνιολογίας, ὅτε μὲν πρὸς τὴν κοινωνικὴν ψυχολογίαν, ἄλλοτε πρὸς τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἱστορίας, ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ἠθικοπολιτικὰς ἐπιστήμας ἢ τὴν ἐπιστήμην τοῦ Σοσιαλισμοῦ, εἴνε λίαν ἀρχαῖα, ἐξερευνηθέντα καὶ ἀποκρουσθέντα τελείως. Ἄξιον μάλιστα κοινωνιολογικῆς ἔλαβε παρακλήσιον τίτλον, ἀφ' οὗ καὶ διεκλήρυσεν, ἴσως δὲ καὶ ἀπέδειξεν, ὅτι ἀποκλειστικὸς σκοπὸς αὐτῆς εἴνε ὁ τῆς μεταδόσεως τῶν ἀρχῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ. Εἴνε λοιπὸν σοσιαλιστικὴ καὶ οὐχὶ κοινωνιολογικὴ.

Καὶ εἰς τὸν θέλοντα νὰ λάβῃ γενικώτεραν τινὰ ἰδέαν περὶ τοῦ ζητήματος, θὰ παρέπεμπον εἰς τὸ μόνον ἑλληνικὸν ἔργον τοῦ γράφοιτος τῆς γραμμῆς ταύτης « *Εἰσαγωγή εἰς τὴν κοινωνιολογίαν* » *Ἐπιστήμην* (1901. Ἐκδοσις Σ. Βλαστοῦ), ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ζητούντα νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν γνησίαν ἐννοίαν τῆς Κοινωνιολογίας, ὡς χωριστῆς ἐπιστήμης, ἀσχετοῦ πρὸς τὰς ἐγνοουμένους ἐπιστήμας τοῦ πνεύματος, τὰς ὁποίας ἐξερεύνησεν ὁ Dilthey ἐν τῷ περιλήμῳ του ἔργῳ « *Einleitung in Geisteswissenschaften* », θὰ ὑποδεικνύομεν τὴν πρῶτην βᾶσιν, οἷον εἰς τὴν ἀποτελοῦσαν ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνιολογικῇ συζητήσει, καθ' ἣν ἐξετάζεται, ἐὰν ἡ κοινωνία (οὐχὶ ἡ πολιτικὴ κοινωνία τοῦ Riel καὶ τοῦ Stein) ἀποτελῇ ἰδιαιτέρον ὀργανισμόν.

Τρίτη παραπλάνησις εἴνε ἡ τῶν δεχομένων τὴν κοινωνιολογίαν ὡς θετικὴν ἐπιστήμην, οἷτινες παρασύρονται ὑπὸ τῆς θετικῆς φιλοσοφίας τοῦ Auguste Comte, ἐν ᾧ εἴνε σήμερον λελυμένον τὸ πρόβλημα, ὅτι αἱ κοινωνιολογικαὶ προβλέψεις, εἴτε ποιότητος εἴτε ποσότητος, καίτοι κεκτημέναι βαθμῶν τινα θετικότητος ἢ ἀκριβείας, πάντοτε ὅμως διάφορον καὶ μεταβλητόν, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀκρίβειαν τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Τὸ ζήτημα ἐκρίθη ὑπὸ τοῦ διεθνοῦς κοινωνιολογικοῦ Συνεδρίου Παρισίων 1900.

Ἐκ τοῦ συγγράμματος ὅθεν, ἢ μᾶλλον ἀποσπασμάτων τινῶν αὐτοῦ, τοῦ Aug. Comte, παρασύρομενοι, ὅτε μὲν νομί-

ζουσιν, ὅτι ἐπὶ τῆς κοινωνιολογίας ἐφαρμόζεται ἡ θετικὴ ἔρευνα καὶ μέθοδος, ἄλλοτε δὲ φρονούσιν, ὅτι κοινωνιολογικῶς σπουδάζουσι τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα, ἐξετάζοντες οὐχὶ τὴν ψυχολογίαν καὶ ἀνατομικὴν ψυχογένειαν αὐτῶν, ἀνερχομένην εἰς σφαίρας ὑπεροργανικῆς τάξεως, ἀλλὰ τὰ φαινόμενα ταῦτα αὐτὰ καθ' ἑαυτά, ὑποκείμενα ὑπὸ τῶν πειραματικῶν χημειῶν τῶν ἐπιστημῶν, ὡς ἐὰν ὁ ἄνθρωπος καθίστατο ἀντικείμενον μόνον τῶν ἐπιστημῶν, ὡς ἐὰν ἡ κοινωνία μόνου παραχόντας γενέσεως εἴχε τὰς ἐπιστήμας!

Ἐπὶ τούτου καὶ ὁ Aug. Comte ἔσφαλλεν, ὑποστηρίζων, ὅτι δὲν ὑφίστανται νόμοι πνεύματος, ἀλλὰ μόνον νόμοι τοῦ ἐγκεφάλου (!) ὅποτε ἡ φρενολογία καθίσταται κλάδος τῆς φυσιολογίας. Καὶ ἀπέδειξεν ὁ S. St. Mill, ὅτι ὁ διδάσκαλός του ἐπλανήθη θελήσας νὰ θεμελιώσῃ τὴν κοινωνιολογίαν ἐπὶ τοῦ θετικισμοῦ καὶ ἐπιτυχῶν, ὅπως ἡ φιλοσοφία αὐτοῦ ἀποτύχη! Ἄλλ' ἡ ἐπιστήμη τῆς Κοινωνιολογίας, ἀκολουθοῦσα τὴν συνήθη ἐξέλιξιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν, τείνει ἤδη νὰ διαμορφωθῇ καὶ ὀργανωθῇ, ἀνεξάρτητος οὐσα πάσης ἄλλης.

ΤΑ ΚΑΙΝΑ ΔΑΙΜΟΝΙΑ

Ἡ ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΑΙ

Ὁ ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Ἄρθρον τοῦ ἐν Karlsruhe δικηγόρου Ernst Fuchs.

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις δικηγόρου κ. Π. Θηβαίου).

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Περὶ τοῦ ὅτι δεινοὶ θὰ προηγηθῶσιν ἀγῶνες καὶ πάλη πεισμών καὶ μακρὰ θὰ διεξαχθῇ μέχρις ὅτου ἡ νέα αὐτὴ νομικὴ ἐπιστήμη ἐπικρατήσῃ, εἴνε πλέον ἡ αὐτονόητος. Ὁ νόμος τῆς ἀντιδράσεως, ὁ κρατῶν ἐν τῷ ὕλικῳ κόσμῳ, ἐπίσης τραχὺς ἀνακλύπτει καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Κατέλθωμεν ὅμως πρὸς στιγμὴν εἰς τινὰς τῶν λεπτομερειῶν. Μία ἐκ τῶν μεγάλων γραμμῶν τὰς ὁποίας χαράσσει ἡ κοινωνιολογικὴ νομικὴ ἐπιστήμη προκειμένου περὶ τῆς ἐφαρμογῆς κανόνων τοιαύτων οἷτινες εἴνε ἐπιτετραμμένον νὰ μεταβληθῶσι δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας εἴνε καὶ ἡ ἐξῆς: Ὅπου ἐκ τοῦ νόμου δὲν δύναται νὰ συναχθῇ κανὼν, ἐκεῖ ὀφείλει νὰ κρίνῃ ὁ δικαστὴς ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἀρχῶν τοῦ κοινωνικῶς ὀφελίμου. Ὅπου δὲ ὁ ὑπάρχων κανὼν, ἐφαρμοζόμενος ἐν δεδομένῃ τινὶ περιστάσει, καταλήγει εἰς ἀποτέλεσμα ἔπερ κατὰ τὴν κοινὴν ἀντίληψιν θεωρεῖται ὡς προφανῶς ἄδικον, ἐκεῖ ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ δεχθῇ ὅτι ὁ νομοθέτης ὁ τῆς τὸν κανόνα τοῦτον δὲν εἴχε σκεφθῇ νὰ περιλάβῃ οὐδὲ καὶ περιέλαβε καὶ τὴν δεδομένην ταύτην περίπτωσιν.

Τὶ νοοῦμεν ὅμως λέγοντες « κοινωνικῶς ὀφελίμου » ἢ « ἐν δεδομένῃ τινὶ περιστάσει » ἢ « προφανῶς ἄδικον »; ἐρωτῶσιν οἱ προαπισταὶ τοῦ καθεστώτος;

Ἄντὶ ἀπαντήσεως εἰς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα ἐρωτῶ καὶ ἐγώ: Τί σημαίνουν αἱ λέξεις: « καλὴ πίστις ἐν ταῖς συναλλαγαῖς »; Ἀπεκάλεισαν τὸν νόμον, καὶ πολὺ ὀρθῶς, κωδικοποίησιν τῶν συναλλαγῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀναπτυσσομένων ἐθίμων. Ριψώμεν ἤδη ἐν βλέμμα εἰς τὰς πρῶτοκόλλα τοῦ Ἀστυκοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος μετὰ τὰς χιλιάδας τῶν προτάσεων καὶ εἰσηγήσεων καὶ ὑποπροτάσεων. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τούτων πείθεται πᾶς ὅτι τὰ καλούμενα ἔθιμα ἐν ταῖς συναλλαγαῖς καὶ ἡ περὶ αὐτῶν ἀντίληψις οὔτε ὁμοία παρ' ἄλλων εἴνε οὔτε σταθερά, ἀλλὰ ποικίλλει.

Τί σημαίνουν οἱ ὅροι: « σοβαρὰ ἀφορμὴ » ἢ « ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ἀπαιτούμενη ἐπιμέλεια »; Τί δὲ σημαίνει « χρηστὰ ἦθη »; Ποῖαν σημασίαν ἔχει ὁ ὅρος: « ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν ἐπιπέδειαν » ἢ ὁ ἄλλος: « ἐκτίκτως ἐπαχθῆς », ἢ ὁ ἕτερος: « εἰς ἰδιαιτέρων λόγων » ἢ « προθεσμία ὑποδεικνυομένη ἐκ τῶν κατ' ἰδίαν περιστάσεων »; Ἀνεγινώσκων τις τὸν Γερμανικὸν Κώδικα θὰ ἠδύνατο ἀνὰ πᾶσαν γραμμὴν τούτου νὰ ὑποβάλλῃ καὶ ἐν τοιοῦτο εἶδος ἐρωτήμα. Ὁ δὲ ὅρος « προφανῶς »;

Τὸ ἄρθρ. 560 τοῦ κώδικος τούτου καταλήγει μετὰ τὰς λέξεις: « ἢ ἐὰν τὰ ἐνεπιτιμωμένα πράγματα ἐφαρκοῦν προφανῶς πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ ἐκμισθωτοῦ », τὸ δὲ ἄρθρ. 1591 ὀρίζει: « ἐὰν κατὰ τὰς περιστάσεις εἴνε ἀδύνατον προφανῶς νὰ συνέλθῃ ἢ γυνὴ μετὰ τοῦ ἀνδρός ».

Καθ' ἀπάσας τὰς περιπτώσεις ταύτας οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ σημαίνῃ ἡ λέξις προφανῶς ἢ ὅτι δι' αὐτῆς παρέχεται ἡ ἐλευθερία καὶ τὸ δικαίωμα εἰς τὸν δικαστὴν νὰ παρεκκλίνῃ τοῦ νόμου. Ἐξακολουθῶ ὅμως ἐρωτῶν:

Ποῖαν σημασίαν ἔχει ἡ ἐν τῷ προσχεδίῳ τοῦ νέου Γερμανικοῦ Ποινικοῦ νόμου περικοπή: « ἰδιαιτέρως ἐλαφρυντικαὶ περιπτώσεις » ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ὁποίων παρέχεται εἰς τὸν δικαστὴν ἢ ἐλευθερία νὰ ἐπιτείνῃ ἢ νὰ μειώσῃ τὴν ποινὴν ἢ καὶ οὐδεμίαν νὰ ἐπιβάλῃ ποινὴν; Ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις ἐξηγεῖ οὕτω τὸν ἐν λόγῳ ὅρον τοῦ Ποινικοῦ νόμου: « Παρὰ πᾶσαν τὴν ἐπιμέλειαν ἢ ὁ νομοθέτης καταβάλλει πρὸς συστηματοποίησιν τῶν γεγονότων καὶ διαμορφώσιν τούτων, δὲν ἀποκλείονται καὶ περιπτώσεις καθ' ἃς προσαρμόζεται μὲν ἡ ἐκ τοῦ νόμου συναγομένη ἀφρημένη ἐννοία οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ βούλησις καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου. Ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τούτων δύναται νὰ προκληθῶσι δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἃς ἡ κοινὴ γνώμη θεωρεῖ ἀνεπιεικεῖς ἢ καὶ ἀδίκους, πρᾶγμα ἔπερ κάκιστα διαθέτει τὴν κοινὴν ταύτην γνώμην ἀπέναντι τῆς δικαιοσύνης. Αἱ περιστάσεις ὅμως αὐ-

ται, ένεκα του πολυμορφου και ποιικίλου του καθ' ημεραν βίου, εινε τοιαύτης φύσεως, ώστε πᾶσα προσπάθεια όπως άπασαι περιληφθώσιν εν μιᾷ η και περισσοτέραις έννοιαις η υποβληθώσιν εις ένα η και πλείονας κανόνας ναυαγείν».

«Ο,τι κατὰ τὰς άνω σκέψεις κρατεῖ ἐπὶ τοῦ Ποινικοῦ δικαίου, τοῦτ' αὐτὸ κρατεῖ καὶ ἐπὶ τοῦ ὄλου δικαίου ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ, οὕτω δὲ ἐπισήμως, ἐν τῷ ποινικῷ τοῦλάχιστον δικαίῳ, κληρύσσεται ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ κρατοῦντος μέχρι τοῦ δεκλασικισμοῦ, καθ' ὃν τὸ δίκαιον ἀπονέμεται ἐπὶ τῇ βίᾳ συλλογισμῶν καὶ διὰ συνθέσεως ἀφηρημένων έννοιῶν καὶ δύναται πλέον νὰ ἀναπνεύσῃ ὁ ἀληθὴς δικαστὴς, κρυφόμενος ὅτι δὲν ἐτάχθη νὰ ἀπονέμῃ μηχανικῶς ὡς αὐτόμακτον τὴν δικαιοσύνην.

Ἄγνοεῖ ὅμως ἡ νομικὴ τῶν έννοιῶν ἐπιστήμη ὅτι πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἄτινα ἀναφαίνονται ἔνεκα τῆς ἀδυναμίας τοῦ νὰ προληφθῶσιν ἄπασαι αἱ περιστάσεις τοῦ μέλλοντος ἀσπράκτιτον καὶ ἐν τῇ ἀστυκῇ δικαιοσύνῃ νὰ ἀπολυτρωθῇ ὁ δικαστὴς τῶν ἀφηρημένων έννοιῶν καὶ ἐλευθέρως κατὰ τὴν ἀντίληψιν καὶ βούλησιν του νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του; Ἐνῶ δὲν ἄγνοεῖ τοῦτο δὲν βλέπει δύο τινά. «Ὅτι τὸ ἥμισυ τῆς νομικῆς ἐπιστήμης εἶνε προωρισμένον νὰ διευκολύνῃ τὸν δικαστὴν πρὸς διασκευὴν τοιοῦτων ἐλευθεριαζουσῶν τρόπον τινὰ ἀποφάσεων καὶ δὴ οὐ μόνον ἐν ταῖς περιπτώσεσι καθ' ἃς ὑποδεικνύει τοῦτο ὁ νόμος διὰ γενικωτέρων ἐκφράσεων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσης ἐν γένει περιπτώσεως.

Ἄνάγκη ἄρα νὰ κατανοηθῇ, ὅτι ἡ μέθοδος τῆς ἀνευρέσεως τοῦ δικαίου διὰ τῆς συνθέσεως τῶν έννοιῶν καὶ διὰ μόνης ταύτης παίζει τὸσον ῥόλον ἐν τῇ νομικῇ ἐπιστήμῃ ὅσον ῥόλον δύναται νὰ παίζει ἐν τῇ χημείᾳ καὶ τῇ χειρουργικῇ καὶ ὅτι διὰ τῆς μετατοπίσεως τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος τῆς νομικῆς ἐπιστήμης μέχρι τοῦ κόσμου ἀποκλειστικῶς τῶν έννοιῶν καὶ τῶν βιβλίων, κατέστη αὕτη σχολαστικὴ τῶσον ὥστε ἀσυγκρίτως πλείωτον ἀμείβει τὸν στρεψύδιον.

Πλὴν τούτου ὅμως ἡ αὐτὴ νομικὴ τῶν έννοιῶν ἐπιστήμη δὲν βλέπει, ὅτι τὸ ἕτερον ἥμισυ ταύτης δι' οὐδὲν ἄλλο ὑφίσταται ἢ διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς κατ' ἀντικείμενον ἀληθείας καὶ οὐχὶ διὰ τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν δικονομικῶν θεωρημάτων.

Οἱ δὲ οἰκονομικοὶ καὶ κοινωνικοὶ ἀγῶνες τῆς σήμερον καὶ ἡ διάστασις τῶν συμφερόντων; Ἄναδιρῆσατε καὶ τοὺς 71 τόμους τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γερμανίας καὶ δὲν θὰ ἀνεύρητε οὐδὲ μίαν ἐρευνῶσαν τὸ δίκαιον ἀπὸ ἀπόψεως τοιαύτης. Ἐπὶ τοιούτου ἄρα πεδίου ἐπιβάλλεται νὰ μετατοπίσωμεν τὴν νομικὴν ἐπιστήμην καὶ κατὰ τρόπον τοιοῦτον νὰ διαπικιδχωγήσωμεν τὸν δικαστὴν. Ὁ φόβος, ὅτι ἐξαρτῶντες ἐκ τῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐλευθέρως κρίσεώς του τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ δικαίου ὑποθάλομεν τὴν αὐθαίρεσίαν, εἶνε χιμαίρικός. Ὅταν θέλῃ γίνεσθαι αὐθαίρετος ὁ δικαστὴς ὑπὸ τὸ σήμερον κρατοῦν σύστημα, καθ' ὃ, ἐν μέσῳ δύο, συνηθέστατα δὲ καὶ πλείωτέρων εὐρισκόμενος θεωριῶν καὶ ἀφηρημένων λύσεων, δὲν ἔχει ἢ λίαν εὐπροσώπως νὰ κλίνη ὑπὲρ τῆς μιᾶς, ὅποτε ἀπέναντι τῆς ἐπιστήμης καὶ μόνον εἶνε ὑπόχρεως νὰ λογοδοτήσῃ. Ὑπὸ τὸ σύστημα ὅμως τοῦ ἐλευθέρως κρίνειν καὶ ἐπίσης ἐλευθέρως ἀποφασίζειν, ἡ κοινὴ συνειδήσις καὶ ἡ δημοσίαι συζήτησις εἶνε τιμητικὴ ἐκτάκτως ἐπιφοβοί.

Σ. Δ.—Ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, τὸ σήμερον παρατιθέμενον μέρος τῆς ἀνωτέρω μελέτης ἀποβαίνει εἰς τινὰ σημεῖα οὐχὶ τῆς αὐτῆς σαφηνείας πρὸς τὸ πρῶτον. Τοῦτο προέρχεται διότι ἡ συγγραφεὺς ἀπαντᾷ εἰς ἐπικρίσεις ἄλλων, οὕτως ὥστε ὁ ἀναγνώστης εἶδει νὰ ἦτο παρεσκευασμένος καὶ γνώστης τῶν ἀντιθέτων ἐπιχειρημάτων.

ΠΕΤΡΟΥ Σ. ΕΥΓΛΑΞΟΠΟΥΛΟΥ
Διηγήτορος ἐν Τριπόλει

ΠΕΡΙ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΟΙΝΙΚΟΙΣ
Τεύχος ἐκ σελ. 24

ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ "ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ"

Ἐν ἈΘΗΝΑΙΣ τῇ 24 Ἀπριλίου.

Ἐθέσαμεν ἄλλην βᾶσιν, τὴν ἐξῆς: Ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δικαστῶν.

Τοῦτο ἔσται ἀφ' ἐνὸς συνέπεια τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δικαστηρίων. Ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἐτέρου ἔχει ἀποδειχθῆ, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἀριθμῶν, ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων, ὅτι ὑπεραρκοῦσι διὰ τὰς ἐργασίας τῶν παρ' ἡμῖν δικαστηρίων 12 μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, 35 τῶν Ἐφετείων καὶ 150 τῶν Πρωτοδικείων. Οὐδεμίαν θὰ ἔχῃ ἀντίρρηση ἐκεῖνος, ὅστις καὶ ὑπὸ τῶς κρατοῦντας ὄρους ἤθελε λάβῃ ὡς μέτρον τὸ ποσὸν καὶ ποιὸν ἐπὶ τῆς συντελουμένης ἐργασίας ἐν τῷ Ἐφετείῳ καὶ Πρωτοδικείῳ Ἀθηνῶν. Ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δικαστῶν θὰ ἔχῃ ἄμεσον συνέπειαν τὴν βελτίωσιν τῆς ἐκλογῆς των. Θὰ συντελέσῃ δὲ τέλος καὶ τοῦτο ἀκόμη εἰς τὴν εὐκολωτέραν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ.

Μεγίστην βᾶσιν ἐθέσαμεν: Τὸν διπλασιασμὸν τοῦ μισθοῦ.

Τοῦλάχιστον τὸν διπλασιασμὸν τοῦ μισθοῦ. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποτελεῖ ἓνα ἐκ τῶν μεγίστων σκοπῶν, δι' οὓς ἡ ἐφημερίς αὕτη ἐξεδόθη καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκδίδεται. Διὰ τοῦτο σχεδὸν δὲν ἐκδίδεται φύλλον αὐτῆς, χωρὶς νὰ ἀξιῶμεν τὴν αὔξησιν τῶν δικαστικῶν μισθῶν. Διότι θέλομεν νὰ καταστή κοινὴ ἔμμοнос ἰδέα, κοινὸν καὶ σφοδρὸν συναίσθημα, ὅτι ἄνευ τούτου εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον ν' ἀποκτήσωμεν Δικαιοσύνην πεφωτισμένην, ἀξιοπρεπῆ, ἐργατικὴν, ὑπερήφανον. Καὶ ἐπαναλαμβάνομεν διὰ πολλοστὴν φορὰν τοὺς θαυμαστούς λόγους τοῦ Ζαναρδέλλη ἐν τῇ Ἰταλικῇ Βουλῇ:

«Εἶνε ἀνάγκη ὅπως κατορθώσωμεν ὥστε οἱ μᾶλλον ἐξέχοντες νομικοί, πρὶν ἢ προτιμήσωσι τὸ στάδιον τῆς δικηγορίας πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ν' ἀποβαίνωσιν ὑπερασπιστὰ καὶ προστάται τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἀνάγκη ὅπως, πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ποθουμένου δικαστικοῦ σώματος, ἐπιτύχωμεν τοιοῦτους διὰ τοὺς δικαστικούς ὄρους, ὥστε νὰ δύνανται οὗτοι νὰ συναγωνίζωνται πρὸς τὸ δικηγορικὸν σῶμα. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο εἶνε ἀναγκαῖον ὅπως αὐξηθῶσι σημαντικῶς οἱ μισθοί. Ἄλλως τὰ καλῆτερα πνεύματα τῶν σπουδασάντων τὴν νομικὴν ἐπιστήμην στρέφονται πρὸς τὴν δικηγορίαν, ἐν ἣ αἱ λαμπραὶ ἀμοιβαὶ δύνανται νὰ τοὺς ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν εὐμάρειαν καὶ τὸν πλοῦτον, μὴ ὄντος δυνατοῦ ὅπως νέοι, ἔχοντες συνειδησιν τῆς ἰδίας των ἀξίας, ἀρκῶνται εἰς ἀπολαυάς, αἵτινες τοὺς ἀφήνουσι σχεδὸν ἐν πενίᾳ κατὰ τοὺς πρώτους βαθμοὺς τοῦ δικαστικοῦ σταδίου (Σ. Δ. κατὰ πάντας τοὺς βαθμοὺς ἐν Ἑλλάδι) ἐπὶ δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς κρατοῦσιν αὐτοὺς ὑπὸ ὄρους ἀτυχεῖς ἀπέναντι ἐτέρων κλάσεων νομικῶν, ἀπολαουσῶν ὑψηλῶν ἀμοιβῶν τῆς ἰδίας των ἐργασίας. Οἱ ὄροι οὗτοι διαρκοῦς ἐνδείας ἐξασθενίζουσιν ἀναποφεύκτως παρὰ πολλοῖς τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο τῆς ὑψηλῆς ἀξιοπρεπείας, τὸ ὅποιον δὲν γεννᾶται εὐκόλως ἐν μέσῳ τῶν στενοχωριῶν τῆς ἐνδείας, καὶ καθιστῶσι δυσχερεῖς, διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ὀφείλει νὰ παλαίῃ καθ' ἑκάστην πρὸς ἀνάγκας, τὴν ἡρεμίαν ἐκεῖνην καὶ γαλήνην τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς, αἵτινές εἰσιν ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ δυσχεροῦς ἔργου τοῦ δικαστοῦ». Τίς δύναται, οὐχὶ νὰ διαφεύσῃ,

ἀλλὰ νὰ τροποποιήσῃ ἀπλῶς μίαν λέξιν τῶν οὕτως εἰπεῖν ἀφορισμῶν τούτων; Τίς δύναται, ν' ἀρνηθῇ, ὅτι οἱ μισθοὶ κατωτέρων καὶ ἀνωτέρων δικαστῶν ἐν Ἑλλάδι δὲν ἀρκοῦσιν οὔτε διὰ τὰ στοιχειώδη οὐχὶ δὲ καὶ διὰ βίον ἄνετον, διὰ παράστασιν ἀξιοπρεπῆ, δι' ἀξιώσεις δικαστικῆς ἀπαραιτήτου βιβλιοθήκης; Καὶ ὅμως ἔχει ἀποδειχθῆ, ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων, ὅτι ἐὰν ἡλαττοῦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν δικαστῶν, περιοριζόμενος, ἐπαναλαμβάνομεν, εἰς ὑπεραρκοῦντα ἀριθμὸν, θὰ ἐπήρκει καὶ ὁ ὑπάρχων προϋπολογισμὸς διὰ τὸν ὑπερδιπλασιασμὸν τῶν μισθῶν. Θὰ ὤμεν ἀξιοὶ τῆς τύχης μας ἐὰν δὲν εἰσακουσθῇ προθύμως καὶ εὐτόλμως ἡ πρόκλησις τῆς ἐφημερίδος ταύτης πρὸς μίαν γενναίαν συνεννόησιν καὶ συνεργασίαν. Ἡμεῖς οὐδεμίαν θὰ αἰσθανθῶμεν ἀνακούφισιν, διότι ἐπιτελοῦμεν καὶ θὰ ἐπιτελέσωμεν τὸ καθήκον μας, ἐν ὅσῳ δὲν βλέπομεν διαλυομένην τὴν γενικὴν κάρωσιν, ἣν ἐπήνεγκε πολιτικὸς βίος, καθ' οὗ ἐπευφημήθη ἀλλοπρόσαλλος ἐπανάστασις καὶ ὑπῆρξεν ἀνεκτὴ, ἂν μὴ καὶ εὐλογητὴ, στρατοκρατία πολύμηνος. Διότι ἄλλως, διὰ τὸ ἀποτέλεσμα, εἰλικρινῶς, δὲν βλέπομεν ἀπαιτουμένην ἢ σταθερὰν τινα θέλησιν, ἀφοῦ οὐδεμία ὑπάρχει ἀντίρρησης περὶ τοῦ ὠφελίμου αὐτοῦ, περὶ τοῦ δικαίου τῆς ἀξιώσεως χωρὶς νὰ θιχθῇ ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Τὰ πιστοποιητικὰ ἰδιοκτησίας. Ἐπιστολὴ τοῦ φύλακος τῶν ἐν Ἀθῆναις Μεταγραφῶν.

Τὸ ζήτημα περὶ οὗ ἡ κατωτέρω ἐπιστολὴ τοῦ φύλακος τῶν ἐν Ἀθῆναις Μεταγραφῶν κ. Κ. Ἀρσενιάδου, εἶνε γνωστὸν εἰς τοὺς ἀναγνώστὰς ἡμῶν. Ζήτημα καθαρῶς δημοσίου συμφέροντος, ἄνευ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου καὶ δὴ κατὰ τρόπον ἐξυπηρετοῦντα τὰς ἐπὶ ἀκινήτων συναλλαγὰς, ἀπειλεῖται ἀναστολὴ κατὰ κυριολεξίαν τούτων. Ὁ κ. Κ. Ἀρσενιάδης εἶνε τῆς γνώμης (παρὰ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέως καθ' ἡμᾶς, συμφώνως πρὸς ἐκεῖνην, κατ' αὐτόν) ὅτι μεταξὺ τῶν ἐκ τοῦ ἀξιώματός του ὑποχρεώσεών του ἡ καὶ τῶν δικαιωμάτων του ἀπλῶς, δὲν περιλαμβάνεται καὶ ἡ ὑποχρέωσις ἢ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ πιστοποιητικὰ περὶ τοῦ ὅτι ὠρισμένον ἀκίνητον δὲν μετέβλε κύριον ἐντὸς ὠρισμένου χρόνου ἢ ἀπὸ ὠρισμένου χρονικοῦ σημείου. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ὀριστικὴν ταύτην καὶ ἀνεκκλητὸν, οὕτως εἰπεῖν, ἀπόφασιν τοῦ κ. Κ. Ἀρσενιάδου, ἣν ἀνακοινεῖ διὰ τῆς κατωτέρω ἐπιστολῆς του, ἐπέρχεται ἡ ἀξίωσις τῶν συναλλασσομένων καὶ ἡ ἐπιτακτικὴ τῶν συναλλαγῶν καὶ τοῦ δημοσίου ἐν γένει συμφέροντος ἀνάγκη. Ποῖον ἐκ τῶν δύο θὰ ἐπικρατήσῃ, δεδομένου μάλιστα ὅτι μέχρις ἐσχάτων, ἀδιάφορον ἂν κελῶς ἢ κακῶς, ἂν συμφώνως πρὸς τὸν νόμον ἢ κατὰ διεσταλμένην τούτου ἐρμηνείαν, τὰ ἀπαραίτητως ἀναγκαῖα ταῦτα πιστοποιητικὰ ἐδίδοντο; Ὁ κ. Κ. Ἀρσενιάδης, ἐξείρων τὴν προσωπικότητα τοῦ προκκτόχου του, παρητηρεῖ ὅτι αἱ μέχρις ἐσχάτων πιστοποιήσεις ἐκεῖναι περιεῖχον τὸ κύριον οὐχὶ τοῦ νόμου ἀλλὰ τοῦ προσώπου τοῦ ἐκδίδοντός αὐτάς. Πρὸς στιγμὴν θὰ εἴχομεν ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ εὐρεθῶμεν συμφωνοὶ ἐν τούτῳ μετ' αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ τὴν προσθήκην, ὅτι πᾶς δημοσίος ὑπάλληλος, εἰς ὃν τοιοῦτος κύκλος ἐνεργείας ἔχει ἀνατεθῆ, ὑπέχει τὴν ἐκ τοῦ ἀξιώματός του ἐν γένει εὐρυτάτην ἐκείνην ὑποχρέωσιν νὰ ἐξυπηρετήσῃ κατὰ πάντα τρόπον τὰ συμφέροντα ἐκεῖνων ὧν ἐτάχθη φύλαξ:

Ἡ ἐπιστολὴ ἔχει ὡς ἐξῆς:
Ἄξιότιμε Κύριε Διευθυντά.

Προκειμένου καὶ πάλιν περὶ τῶν πολυπαθῶν πιστοποιητικῶν ἰδιοκτησίας καὶ τοῦ φύλακος τῶν μεταγραφῶν, εἶδον ἐν τῷ ἀπὸ 20ῆς Μαρτίου φύλλῳ τῆς «Δικαιοσύνης» μίαν παραβολὴν δύο περιστάσεων, ὧν τὴν ομοιότητα καταγινομαί ἐκποτε ἀνευδότης νὰ ἀνεύρω. Ἡ μία: μᾶς χρειάζεται ἐν κτηματολόγιον—ἐν τῷ μεταξὺ ἃς ἐφαρμόσωμεν τὸν νόμον. Ἡ ἄλλη: μᾶς χρειάζεται μία τελεία ἐργατικὴ νομοθεσία ἐν Ἑλλάδι—ἐν τῷ μεταξὺ ἃς ἀνατρέψωμεν τὸν νόμον. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο πάντα τὰ ἀντικείμενα καὶ πᾶσα αἱ ἰδέαι, ὄρθαι ἢ μὴ, γίνονται ζητήματα μὴς φράσεως. Ἡ ἀλήθεια—γέρας τῆς μᾶλλον ἐπιτυχούς. Παραθέσατε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, παρακαλῶ, καὶ τὴν κάτωθι: μᾶς χρειάζονται συναλλαγαι—ἄς ὀρίσωμεν ὀλίγην στάκην εἰς τὰ μάτια τῆς κοινωνίας, ὥστε νὰ τὴν παρασύρωμεν νὰ συναλλάσῃται τυφλότητος προκειμένου νὰ ἀπρακτῆ βλέπουσα καὶ ἀμφιβάλουσα. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι προθύμως αὕτη συναλλάσσεται οὕτω μεταγραφῶν, ᾧ περὶ ὁ νόμος δὲν ἐχορήγησε κρείσσονας διόπτρας. Ἐν τέλει ὁμως τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖ, ἀμφοτέροι εἰς λάκκον ἐμπεσοῦνται.

Ἐν τούτῳ ὅμως τῷ χρόνῳ ὁ φύλαξ ἐμβλέψας δὲν θέλει ἐπιτρέψῃ ἵνα ἡ ἀποτύφλωσις αὕτη τελεσθῇ διὰ χειρὸς αὐτοῦ, καθόσον θεωρεῖ ἐπαρκεῖς διὰ τὸ ἔργον τοῦτο τοὺς διαφόρους ἐκμεταλλευτὰς καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀπατεῶνας, ὥστε νὰ μὴ στέρῃ νὰ παρῶσῃ αὐτοῖς ὄργανον τὴν ἰδίαν ὑπογραφήν. Δύνανται μάλιστα οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ θέσωσι διὰ πάσης ἄλλης χειρὸς τὴν ὑπογραφήν τοῦ φύλακος ἐπὶ τῶν πιστοποιητικῶν αὐτῶν, βέβαιον ὅτι δὲν διαπραττοῦσι πλαστογραφίαν, καθόσον ταῦτα ἔχουσι τὴν ἀρετήν, νὰ μὴ ὧσι δεκτικὰ πλαστογραφίσεως, οἷαν ὁ ποινικὸς νόμος ἀπαιτεῖ.

Τὰ πιστοποιητικὰ ταῦτα, ὧν μνήμην σήμερον ἐπιτελοῦμεν, ἰδρύθησαν οὐχὶ ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐπὶ τῆς πανελληνίως ἀνεγνωρισμένης προσωπικότητος τοῦ ἀλήστου μνήμης προκατόχου μου, οὗ ἡ ἐντιμότης προσέδιδε κύρος εἰς ἔγγραφα οὐδὲν ἕτερον ὄντα ἢ μόνον παρεῖχον τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ διαβεβαίωσιν. Τὸ κύρος δὲ τοῦτο προσελάμβανον οὐχὶ ἐκ νομικῆς τινος διατάξεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης, ἣν ἐνέπνευ ἐἰς τὰ μεγάλα συμφέροντα ἡ ἐπιβάλουσα ἐκεῖνον φυσιογνωμία. Ἡ μακρὰ ὅμως συνήθεια ἀφῆρσεν ἀπ' αὐτῶν τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ταύτην έννοιαν καὶ περιέβαλε λειληθότως αὐτὰ μετὰ τὴν λεοντήν δημοσίου ἐγγράφου. Ἦδη εὐρισκόμενος πρὸ τῆς τοιαύτης ἀξιώσεως, ἵνα ὡς θεμόσιος ὑπάλληλος παράσχω βεβαίωσιν ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων μου ἀπορροέουσαν, ὀφείλω νὰ ἀναζητήσω ἀπαραίτητως τὰ ὄρια τῶν καθηκόντων μου τούτων ἐν τῷ νόμῳ καὶ κατὰ πόσον ἡ ὑποχρέωσις αὕτη περιέχεται ἐν αὐτῷ. (Ἀνάλυσιν τούτου τὸ γένυ δὲν ἐπιχειρῶ, καθόσον ἡ θύρα αὐτῆς μοὶ ἀπεκλείσθη διὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Ἀνωτάτου Κυρίου Εἰσαγγελέως). Καθ' ἣν ὅμως στιγμὴν ἐκ τῆς ἰδίας εὐθύνης τὸ δικαίωμα ἀρνούμενος εἰδοποιῶ τὰ μεγάλα συμφέροντα, ὅτι ἡ βᾶσις, ἐφ' ἣ ἐκάθηνον, ἐξέλιπε καὶ δέον νὰ μερμνήσωσι περὶ ἄλλης, ταῦτα ἐξεγείρονται καὶ ἐξαγορεύονται, ἐπιλανθανόμενα ὅτι οὐδεμία ἐξεγερσις εἶνε ἱκανὴ νὰ κυρώσῃ ὅτι ὁ νόμος δὲν κυροῖ, οὐδὲ νὰ ὑποχρέωσῃ ὄντινα ὁ νόμος δὲν ὑποχρεοῖ.

Δι' ἀναφορᾶς μου ὑπ' ἀριθ. 1 ὑποβληθείσης ἀπὸ 22 Φεβρουαρίου τῷ παρὰ τοῖς ἐνταῦθα Πρωτοδικαῖς Κυρίῳ Εἰσαγγελεῖ, ἐγνώρισα αὐτῷ τὴν οὐσίαν τῶν τοιούτων πιστοποιητικῶν ἐπιτελεῖς τὰς τε ἐκ τοῦ Νόμου καὶ τὰς ἐκ τῶν πραγμάτων δυσκολίας περὶ τὴν ἐκδοσιν αὐτῶν καὶ αἰτούμενος τὰς κατὰ νόμον ὀδηγίας αὐτοῦ, ὅπως ἠννηθῶ καὶ μορφώσω σαφεστέραν περὶ τούτων γνώμην, ὧν ἐφρόνον ἐπιβεβλημένην τὴν κατάργησιν. Τὴν ἀναφορὰν μου ταύτην ὁ Κύριος Εἰσαγγελεὺς διεβίβασε πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Κύριον Εἰσαγγελέα αἰτούμενος καὶ οὗτος ἐκεῖθεν γνώμην διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7608 ἐ. ἔ. ἐγγράφου του, δι' οὗ ἐξέφερε καὶ τὴν ἰδέαν, ἐγκρίνουσαν τὴν ἐμὴν σκέψιν καὶ ἐνεργεῖαν.

Τὴν ἀναφορὰν μου αὐτὴν ὑπεστήριξα

διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 καὶ ἀπὸ 12ης παρ. Μαρτίου ὑπομνήματός μου, ὑποβληθέντος εὐλαβῶς τῷ ἀνωτάτῳ Κυρίῳ Εἰσαγγελεῖ καὶ προφορικῶς, τιμηθεὶς παρ' αὐτοῦ δι' ἐπιβεβαίωσιν ἐπιμενῶν ἀκροάσεων. Διὰ τῶν ἐγγράφων μου τούτων καὶ προφορικῶν παραστάσεων ἀνέφερον ὅτι τὰ πιστοποιητικὰ ταῦτα, μὴ ἀπορρέοντα ἐκ τῶν παρὰ τοῦ νόμου Π. 7 ἄρθ. 5 διαγραφόμενων καθηκόντων μου καὶ μὴ ὄντα τούτου ἕνεκα ἔγκυρα δημόσια ἔγγραφα οὐδεμίαν παρέχουσιν ἀπόδειξιν δημοσίου ἐγγράφου, ἀμάχητον τοῦτέστιν, ἀνευ τῆς ἐπὶ πλαστογραφία προσβολῆς αὐτῶν, καὶ δι' ἐπὶ θέματος μόνον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δικαστηρίου ὑπαγομένου καὶ οὐχὶ τὴν ἐμὴν. Ἄλλ' ὅπερ σπουδαιότερον, ὅτι ἐκ τῆς πεπλανημένης γνώμης ἰσχυροῦς τῆς ἀποδεικτικῆς αὐτῶν ἰσχύος οἱ τὴν ἀπόκλισην αὐτῶν ἐπιτυγχάνοντες παραλείπουσι νὰ μορφώσωσι δι' ἄλλης ἐρευνῆς γνώμην ἐκάστοτε περὶ τοῦ πράγματος, ὡς τὸ σύνολον τῆς νομοθεσίας ἡμῶν ἀπαιτεῖ. Ἐπὶ τούτων ἐξεδόθη ἡ γνωμοδότησις τοῦ παρὰ τῷ Ἀνωτάτῳ Δικαστηρίῳ Κυρίου Εἰσαγγελέως διαβιβασθεῖσά μοι ἀρμοδίως, ἥτις, κατ' ἐμὴν ἐκτίμησιν, παρὰ τὴν ἐξ αὐτῆς ἀρχικὴν ἐντύπωσιν, δέχεται κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἐμὴν γνώμην, ὡς ἐν καιρῷ καὶ ἀρμοδίως θέλω ἴσως λογοδοτήσῃ. Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Κυρίου Εἰσαγγελέως ἐδημοσίωσεν ἡδὴ ἡ «Δικαιοσύνη» μετὰ τῶν παρατηρήσεων αὐτῆς περὶ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος τελουμένων καὶ περὶ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν βιβλίων κειμένων.

Ἐπιβεβαίωσιν ἡδὴ ἐκ τῆς κρατούσης ἐν τῇ δικαστικῇ ἱεραρχίᾳ ἀρχῆς νὰ ἐφαρμοζῶντο ὑπὸ ἰδίαν ἐδύνην τὸν νόμον, διατηρῶν δὲ πάντοτε τὸν βαθύτατον σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀνωτέραν Ἑλληνικὴν ἐν τοῖς νόμοις ἀθιθέντιαν καὶ ἐξαιρετικὴν εὐλάβειαν πρὸς τὴν γνωμάτευσιν αὐτοῦ, ὑπέβαλον διὰ νεωτέρας ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ ὑπὸ χθεσινῆν ἡμερομηνίαν ἀναφορᾶς μου τῷ Κυρίῳ παρὰ Πρωτοδικαίῳ Εἰσαγγελεῖ τοὺς δισταγμοὺς, οὓς γεννᾷ ἐν ἐμοὶ ἡ ἀναμνηστικὴ τῆς ἰδίας ἐδύνης, καὶ ὧν ἕνεκα νομιζῶ ὅτι ὀφείλω νὰ ἀναστειλῶ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν ἐκδοσὶν τῶν τοιοῦτων πιστοποιητικῶν.

Τῶν ἐγγράφων μου τούτων πάντων ἐκτυπουμένων θέλει λάβῃ ἡ «Δικαιοσύνη» καὶ πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν γνῶσιν. Ἀναμένω οὐχ ἤττον παρὰ τῆς «Δικαιοσύνης», συνεχιστοῦσας τὰς κρίσεις αὐτῆς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐγγράφων τούτων, ἐκφερομένην τὴν νομικὴν γνώμην: «Ἐρχομαι τὰ πιστοποιητικὰ κυριότητος νόμιμον ἀποδεικτικὴν ἰσχύην δημοσίου ἐγγράφου ἢ οὐ»; Ὑπόσχομαι δ' ἐν περιπτώσει καταφατικῆς ἀπαντήσεως νὰ ἐπαναλάβω οἰκοθεν τὴν ἐκδοσὶν αὐτῶν. Ἄλλως ἢ «Δικαιοσύνη» καὶ οὐχὶ ἐγὼ καταργεῖ αὐτά.

Περὶ τοῦ κτηματολογίου, ὡς ἐφιλοδόξησα αὐτὸ καὶ ἐπρότεινα τῷ Κυρίῳ Εἰσαγγελεῖ διὰ τοῦ ἀνω ὑπομνήματός μου, ὡς τὸ μόνον μέτρον πληρώσεως τοῦ κενοῦ, θέλω ἀσχοληθῆναι προσεχῶς, ἐὰν ἢ «Δικαιοσύνη» μοὶ παρασῇ καὶ αὐτὴς τὴν εὐγενῆ αὐτῆς φιλοξενίαν.

Δεξαθε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὑπολήψεώς μου Ἀθήναις 2 Ἀπριλίου 1910.

Κ. Ἀρδενιάδης.
Φύλαξ τῶν Μεταγραφῶν

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡρόσκλησις

Καλοῦνται τὰ μέλη τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν εἰς τακτικὴν συνεδρίασιν τὴν 10 Ἀπριλίου 1910 ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 5 μ. μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πρωτοδικείου.

Θέματα Συνεδριάσεως:

- 1) Συστάσις ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην καὶ ὑποτύπωσιν τῶν ἀρθρῶν τοῦ Συντάγματος ὧν ἀπεφασίσθη ἡ ἀναθεώρησις, συμφώνως τῇ προηγουμένῃ ἀποφάσει τοῦ Συλλόγου.
- 2) Πρότασις τοῦ Συμβουλίου περὶ προσθήκης ἐν τῷ Κανονισμῷ διατάξεων ἀφορωσῶν εἰς συγκρότησιν μονίμων ἐπιτροπῶν ἐκ μελῶν αὐτοῦ διὰ ζητήματα ἐρηνηεῖας καὶ ἐφρηνογῆς τῶν νόμων.
- 3) Πρότασις τοῦ Προέδρου περὶ ἐγκαίρου καταθέσεως ἢ διακρίσεως τῶν ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου προτάσεων.
- 4) Πρότασις τοῦ δικηγόρου κ. Α. Σιάτου περὶ σκοπιμωτέρου τρόπου ἀσκήσεως τῶν ἐνδίκων μέσων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Μαρτίου 1910

Αἰ στήλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὐρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μετὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Ἄγων, λέγεται, θὰ διεξαχθῇ περὶ τὰς κενωθεῖσας εἰσαγγελικὰς θέσεις. Εὐχόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἀξιοῦμεν, νὰ διεξαχθῇ ἄγων. Καὶ

Εἰσαγγελικὸς ἄγων

ὅπλα νὰ ὦσιν ἡ νομικὴ ἱκανότης, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν γένει μόρφωσις, ἡ δικαστικὴ πείρα, ἀλλὰ καὶ ἡ κοινωνικὴ πείρα, ἡ χρησιμότης καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἥθους καὶ τῆς παραστάσεως, ἀλλ' ἰδίως ἐὰν ἐδοκιμάσθησαν καὶ κατίσχυσαν ἐν τῷ ἄγωνι τοῦ βίου καὶ ἐν μέσῳ τῶν πειρασμῶν τοῦ ἐπαγγέλματος, τὸν δικαστικοῦ ἢ δικηγορικοῦ, ἐν τῇ προσηκούσῃ εἰς ἐκάτερον ἀναλογία. Ἐπὶ πλεόν δὲ θὰ ἦτο περιεργον καὶ εἶνε πολὺ συζητήσιμον ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ κρίσει τοῦ ἀγῶνος καὶ ὅρον ἡλικίας καὶ πρὸς τὰ ἄνω, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ κάτω.

Ἐκεῖνο, ὅπερ ἡμεῖς δὲν πιστεύομεν εἶνε ὅτι παρασκευάζεται καὶ αὐτὴς ἡ ἐξοικονόμησις μερικῶν καλῶν νέων ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς τάξεως τῶν Πρωτοδικῶν, ἵνα ἐπίσης ἐξοικονομηθῶσι καὶ μερικὰ καλὰ ἰδικὰ μας παιδιὰ, μὴ τολμῶντα ν' ἀντικρύσωσι τὴν δεινὴν δικηγορικὴν πάλην.

Πρὶν ἢ θέσωμεν τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλῶν, ἐκ πεποιθήσεως, ἀλλὰ καὶ ὑψιστον καθῆκον συναίσθανόμενοι, θὰ ἐξακολουθῶμεν διακηρύσσοντες τὸν ἐνθουσιασμὸν μας ἐπὶ τῇ ἰδρύσει τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου. Ὡστε ἀδυνατοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι καὶ πρὸς στιγμὴν στεναὶ κσέψεις θὰ ἐπηρεάσωσι τὴν κρίσιν των, προκειμένου νὰ ἐκλέξωσι τοὺς δεξιούς ἐκείνους δικαστικούς λειτουργούς, οἵτινες θέτουσιν εἰς κίνησιν καὶ ἐφορῶσι καὶ διευθύνουσιν ἐν πολλοῖς τὴν δικαστικὴν μηχανήν, οἵτινες εἶνε ἀντιλήπτορες καὶ προστάται καὶ ὑπερασπισταὶ τῶν μεγίστων ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν κοινωνικῶν συμφερόντων.

Αἱ γραμμαὶ αὗται ἐκπροσωποῦσι τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀδιάσειστον γνώμην τῆς «Δικαιοσύνης», ἥτις θεωρεῖ καὶ πρόωρον καὶ ἀδικαιολόγητον ἐλεγχον ἐκ τῶν προτέρων, ἐπὶ τῇ βάσει ὑπονοιῶν, αἵτινες δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴ ὦσιν ἀβάσιμοι.

Ἐλπίζομεν, ὅτι προεκάλεσαν ἰδικάζοντες τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν μας εἰ ἐν τῷ ἀρθρῷ τοῦ προηγουμένου φύλλου μας παρετηρήσεις:

Ἐλπίζομεν περὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας ἡμῶν κατὰ ἐπαγγέλματα. Ὑποθέτομεν δὲ ὅτι δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀντιλέγοντες εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν μας, ὅτι κυριωτάτη αἰτία τῆς ἀνισορροπίας μετὰξὺ ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν πληθυσμῶν εἶνε ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν δημοσίων ἀρχῶν. Ἄς λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι ἰδρύεται νέος δήμος, προικίζεται δὲ ἡ πρωτεύουσά του μετὰ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον καὶ Εἰρηνοδικεῖον. Κατ' ἀναπόφευκτον λόγον θὰ ἔχωμεν εὐθὺς ἀμέσως ἀστικὰς οἰκογενεῖας τὰς ἐξῆς: 1) τοῦ Δημάρχου, 2) τοῦ ἀντιπάλου του, 3) τοῦ γραμματέως τῆς Δημαρχίας, 4) τοῦ δημοτικοῦ εἰσπράκτορος, 5) τοῦ κλητῆρος τοῦ δημάρχου, 6) τοῦ Εἰρηνοδίκου, 7) τοῦ γραμματέως τοῦ Εἰρηνοδικείου, 8) τριῶν τοῦλάχιστον δικολάβων, 9) ἐνὸς πάντως ὑπογραμμάτωος τοῦ Εἰρηνοδικείου, 10) δύο τοῦλάχιστον δικαστικῶν κλητῆρων, 11) τριῶν Ἑλληνοδιδασκάλων, 12) τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, 13)

δύο καφεπωλῶν (τοῦλάχιστον, ἐκ μισθῶν καὶ ἐκ τῆς κομμικτικῆς διαιρέσεως), 14) δύο παντοπωλῶν, 15) δύο μαγειρῶν. Ἐχομεν δηλαδὴ εὐθὺς ἀμέσως καὶ ἀναποφεύκτως κατ' ἐλάχιστον ὅρον 23 οἰκογενεῖας ἀστῶν, πληθυσμὸν τοῦλάχιστον ὑπὲρ τοὺς ἑκατόν. Διὰ τοὺς γνωστούς δὲ ἐν Ἑλλάδι ὄρους, τὰ τέκνα πάντων τούτων γίνονται ἐπίσης ἀστοί, ὅπερ καὶ σπουδαιότερον ἀποτελεῖ οὐχὶ ἀπλῶς τὴν συνέχειαν, ἀλλὰ προδήλως τὴν ὑπεραύξησιν τοῦ ἀτόπου. Ἄς φαντασθῇ τῶρα ἕκαστος πόσον αὐξάνουν τὸν πληθυσμὸν αἱ ἰδρύσεις πολυμελῶν δικαστηρίων, φυλακῶν, ταμειῶν, νομαρχιῶν καὶ ἄλλων ἀρχῶν τούτων. Οὕτω ἐπῆλθον τὰ ἀποτελέσματα, περὶ ὧν εἴπομεν εἰς τὸ ἀρθρον τοῦ προηγουμένου φύλλου μας.

Πρὸς ἐκτέλεσιν ποινικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐφετερίου Ἀθηνῶν καταδικασάσης Ἀθηναῖον δικηγόρον εἰς κράτησιν ἢ φυλάκισιν ὁκτὼ ἡμερῶν, ὠδηγήθη ὁ Ἀθηναῖος δικηγόρος: εἰς τὰς φυλακὰς Συγγροῦ ὅπου καὶ ἐξέτισε τὴν ποινὴν του ταύτην. Λέγεται μάλιστα ὅτι πρὸ τῆς ὑποτιούτους ὄρους ἀποτίσεως τῆς ποινῆς τῷ ἐδόθη τὸ ἐκλεκτικὸν δικίωμα, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἐτέθη πρὸ τοῦ διλημματος, ἂν εἰς τοῦ Πηλαιοῦ Στρατῶνος τὰς φυλακὰς ἢ τοῦ Συγγροῦ προτιμᾷ νὰ ἐκτίσῃ τὴν ποινὴν του. Εἴμεθα ὅλοι κεκηρυγμένοι ὀπαδοὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἡδελφότητος. Νὰ βλέπωμεν ὅμως ἀδελφωμένον ἐν ταῖς φυλακῆς ἕνα δικηγόρον μετ' ἕνα κατὰδικον, τὸν Ντόκον ἐπὶ παραδείγματι, τὸ θεωροῦμεν ἥκιστα ἐποικοδομητικὸν διὰ πολλὰ πράγματα, ἐνῶν ἐξ ἄλλου δὲν πιστεύομεν ὅτι τὸ Ἐφετεῖον, τὸ ἐπιβλῶν εἰς τὸν δικηγόρον τὴν ποινὴν τῆς ὀκταήμερου κρατήσεως ἢ φυλακίσεως, ἠννοεῖ νὰ τὴν ἐξομοίωσῃ μετὰ τὴν ποινὴν τοῦ πιχνοῦ διὰ τῆς κάμας ἢ τῶν μικροβίων θανάτου. Ὀλίγη θέλησις καὶ πόνος μέτριος καὶ διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ δικηγόρου ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν φέροντα τοῦτο ἡδύνατο νὰ περισώσῃ ὅχι ὀλίγα προσχήματα διὰ τὸ μέλλον τοῦλάχιστον.

Δι' αὐτὰς τὰς ἀηλίους καὶ ὑγρὰς καὶ ἀπαισίας τρώγλας τοῦ Πρωτοδικείου, αἱ ὁποῖαι ἐκίνησαν τὴν φρίκην τοῦ ἐπιθεωρησῆντος αὐτὰς κ. Ὑποτιούτος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης, ἐδαπανήθησαν περὶ τὰς 150000 δραχμάς, ἀνευ δημοπρασίας, καταβροχθισθεῖσας μετὰ τὴν κλασικὴν αἰτιολογίαν τοῦ ἐπειγόντος, ἢ ὅποια καλύπτει ὅλα τὰ ἐγκλήματα τῶν δημοσίων ἔργων.

Καὶ βέβαια θὰ ὑπῆρξαν μηχανικοὶ ἐποπτεύοντες καὶ μηχανικοὶ παρακλιβόντες καὶ βεβαιώσαντες μέχρι λεπτοῦ τὴν δαπάνην. Δηλαδὴ ὑπῆρξαν ἀναγκαστικῶς συνεργοὶ τῆς γενομένης καταχρήσεως, ὅπως βεβίως ὑπάρχουν καὶ οἱ κυριῶς αὐτοῦργοι οἱ ἐπὶ προφάσει τοῦ ἐπειγόντος παραδόντες τὸ ἔργον εἰς εὐνοοῦμενον ἐργολάβον μετὰ τὴν μεθόδον τῶν συμπληρωτικῶν προϋπολογισμῶν. Ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης θὰ ἦτο πολὺ εὐάρεστον, ἂν δὲν ἤρκειτο εἰς τὴν ἐκφρασὴν τῆς φρίκης, ἀλλὰ διέτασσε τοὺς ἀρμοδίους νὰ ἐπιληφθῶσιν ἀνακρίσεων, θὰ ἦτο τοῦλάχιστον οὕτω συνεπῆς πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἐκκαθαρίσεως, τὸ ὅποιον τῷ ἐκληροδότησε μία Ἐπαναστάσις.

Τὸ ἔργον ὅμως τῆς ἐκκαθαρίσεως θὰ ἐπιθυμοῦμεν καὶ πεζότερον νὰ ἐπραγματοποιεῖ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης. Ἀντελήφθη ὁ ἴδιος τὴν ἀκαθαρίαν τῶν ἀποχωρητηρίων τοῦ Πρωτοδικείου καὶ τὴν κωνισαλέαν ἀγλύν, ἢ ὅποια πνίγει καὶ γραφεῖα καὶ αἰθούσας. Ὑποθέτομεν ὅτι δὲν χρειάζονται ἐπιτροπὴν γνωμοδοτικαί, οὔτε Ἀνωτάτου Δικαστικῶν Συμβούλιον. Θὰ ἦρουν δύο σάρωτρα τακτικῶς καὶ εὐσυ-

νειδήτως λειτουργοῦντα. Εἰς τὸν κ. Γραμματέα τοῦ Πρωτοδικείου ἡδύνατο ἄριστα ν' ἀνακτεθῇ τὸ ἔργον καὶ ἡ εὐθύνη τῆς καθαριότητος. Ἄν ἡ διδομένη πίστωση δὲν ἀρκῆ διὰ τὸν τακτικὸν καθαρισμὸν, θὰ ἦτο πολὺ λογικὸν νὰ συμπληρωθῇ ἐκ τῶν νομίμων ἀπολαυῶν τοῦ Γραμματέως, αἵτινες δεκάκις καλύπτουσι τὸν μισθὸν τῆς θέσεως.

Ἐπίσης ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὑποδείξωμεν μίαν εὐκαιρίαν πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ ἀποθῇ αὐτόχρημα ἐθνικὸς εὐεργέτης. Αἱ ξύλινοι κλιμακῆς κατ' ἐξοχίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ πατώματα τοῦ Παλαιοῦ Στρατῶνος εἶνε ἐπιστραφέντα ὑπὸ βρωμερᾶς ἰλύος, ἢ ὅποια ἐκ τῆς παλαιότητος ἔχει συσσωματωθῆ μετὰ τὸ σάνιδωμα καὶ παρέχει ἀηδέστατα καὶ ἐπικινδυνωδέστατα ὀλισθηρὰν τὴν ἐπιφάνειαν. Μία πίστωση ἐφ' ἅπαξ πεντακοσίων ἴσως δραχμῶν ἀρκεῖ διὰ τὴν ἀνασκαφὴν καὶ ἀποκαθάρσιν.

Διὰ τὴν καθημερινὴν τοῦ λοιποῦ καθαριότητα οἱ κ.κ. Ἐπιστάται, διδομένης αὐτοῖς μικρᾶς ἐπιχορηγήσεως, δύνανται νὰ καταστῶσιν ὑπεύθυνοι.

Θὰ ἐσώζοντο οὕτω καὶ οἱ δυστυχεῖς φυλακισμένοι, ἀλλὰ καὶ ἡ πόλις ἐκ μίας μολυσματικῆς ἐστίας.

Μετὰ τὴν ἀλήθειαν, ὁ Θεὸς νὰ τοὺς συχωρήσῃ τοὺς μέχρι τοῦδε βουλευτάς μας, διὰ τὴν ἀντίληψιν, ἣν εἶχον τοῦ νομοθετικοῦ των καθήκοντος, διὰ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἠσκούον αὐτοὺς μετὰ

Ὁ Θεὸς καὶ τοὺς δυσχωροῦντας

θάραρος καὶ ἰταμότητος ἀπαρδειγματιστῶν, ἰδίᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῆς ψήφισεως τῶν νομοσχεδίων. Ὁ Θεὸς δὲ νὰ μᾶς λυπηθῇ καὶ νὰ μᾶς δώσῃ ἄλλους βουλευτάς εἰς τὸ μέλλον. Εἰς τὰς γραμμάς ταύτας ἀφορμὴν λαμβάνομεν ἐκ τοῦ δημοσιευθέντος νόμου περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν διατάξεων περὶ παραγραφῆς καὶ ψευδορκίας τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Ἐργάζεται τις καὶ μελετᾷ ἐπὶ ἔτη, ἵνα καταλήξῃ εἰς τινα συμπεράσματα, ἅτινα μετὰ κόπου διατυπώνει εἰς ἐν νομοσχέδιον, δι' ὃ λαμβάνει εὐχαριστήρια καὶ συγχαρητήρια. Ἄλλ' ἰδοὺ τὴν τελευταίαν στιγμὴν εἰς κ. βουλευτῆς, ὅστις ἀδιστακτικῶς ἐκ τοῦ νομοσχεδίου δημιουργεῖ ἕνα τραγέλαφον ἢ ἐν τερατούργημα! Καὶ ἔπειτα... μικροῦ δεῖν νὰ ἐκδηλώσωμεν πόθον νέας Ἐπαναστάσεως! Ἀλλὰ βεβίως ἢ κατὰστασις ἦτο ἀξία νὰ προκλέσῃ δέκα ἄλλου εἰδούς Ἐπαναστάσεις.

Πάντως, τὸν δημοσιευθέντα νόμον αἰσθάνεται τὸ πρὸς ἐαυτὸν καθῆκον ν' ἀποκηρύξῃ καὶ ὁ συντάκτης τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἀναμφιβόλως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ὅστις ἐπέμενον εἰς μικρὰς τινας τροποποιήσεις.

Ἐστάλη ἡμῖν μία σοβρὰ μελέτη, εἰς τευχίδιον 24 σελίδων, δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Τριπόλει συναδέλφου κ. Πέτρου Εὐσταθίου μελέτην ξοπούλου.

Ὁ τίτλος τῆς εἶνε: «Περὶ δικαστικῆς πεποιθήσεως ἐν τοῖς ποινικοῖς». Ἡ μελέτη τοῦ κ. συναδέλφου εἶνε μία τολμηρὰ ἀλλὰ καὶ δεξιωτάτη ἀνατομία τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς τοῦ δικαστοῦ, διατελουμένου εἰς μίαν τῶν ἐξῆς καταστάσεων: α') εἰς βεβιότητα περὶ ἀθωότητος· β') ὑπονοίας (πιθανότητος περὶ ἐνοχῆς, ἥτοι σχετικὴν ἐπικράτησιν τῶν ἀποφατικῶν αἰτίων)· γ') ἀμφιβολίαν· δ') τὰς κυριῶς πιθανότητας (σχετικὴν ἐπικράτησιν τῶν καταφατικῶν αἰτίων)· ε') βεβιότητα περὶ ἐνοχῆς. Ἰδιαιτέρως δὲ ἀσχολεῖται περὶ τῶν αἰτίων τῆς προκαταλήψεως. Καὶ ἀναλύει τὰ λεπτεπιλεπτα θέματα μετὰ, τῇ ἀληθείᾳ, θεωρητικῆς μεθοδικότητος καὶ ἀκριβείας, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τοῦ Beccaria καὶ ἀπὸ τοῦ Mittermaier μέχρι τοῦ Tarde. Περιορίζει τέλος τὰς παρατηρήσεις του ἐντὸς τῶν διατάξεων τῶν νόμων, ὧν τεχνικώτατα ἐκθλίβει τὸ ζωογόνον πνεῦμα δι' οὗ ζωοποιεῖ πρακτικ-

